

1.08.2018 kontrollakt nr 12.2-4/9 riigihangete korraldamise kontrollimise kohta Mittetulundusühing Mõisaküla Noortekeskus H.E.L.A.R

Kontrollimise alus: Rahandusministeeriumi 28.06.2018.a kiri nr 12.2-4/81-1
Kontrolliobjekti nimetus: Mittetulundusühing Mõisaküla Noortekeskus H.E.L.A.R
Kontrolliobjekti registrikood: 80244578
Kontrolliobjekti juhi nimi ja ametinimetus: juhatuse liige Kaja Õigus
Kontrolli käigus andsid selgitusi: Kaja Õigus
Kontrollitav ajavahemik: 01.01.2017 – 31.12.2017

1. Kontrollimise eesmärk ja ulatus

- 1.1 Kontrollimisele kuulus Mittetulundusühing Mõisaküla Noortekeskus H.E.L.A.R (edaspidi Hankija või ka MTÜ HELAR) ajavahemikul 01.01.2017 – 31.12.2017. a riigihangete korraldamisel kehtinud riigihangete seadus(t)es sätestatud nõuetest kinnipidamine.
- 1.2 Kontrollitaval ajavahemikul 01.01.2017 – 31.12.2017 reguleeris riigihangete korraldamist 01.05.2007 jõustunud riigihangete seaduse redaktsioon, mis jõustus 26.10.2016 (redaktsiooni avaldamismärge RT I, 25.10.2016) (edaspidi RHS) ja kehtis kuni 31.08.2017. Alates 01.09.2017 alustatud riigihangete läbiviimist reguleeris 01.09.2017 jõustunud riigihangete seadus (edaspidi al. 01.09.2017 kehtiv RHS).
- 1.3 Kontrollimise eesmärgiks oli muu hulgas tuvastada, kas korraldatud on nõuetekohased riigihankemenetlused (lihthanked, hankemenetlused jm); Hankija on riigihanke osadeks jaotamisel järginud osadeks jaotamise korda; hankelepingute sõlmimine ja muutmine on toimunud nõuetekohaselt; Hankija on järginud RHS §-s 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid; erandlike hankemenetluste liikide valik on olnud õiguspärane.
- 1.4 Kontrollitaval ajavahemikul on Hankija riikliku riigihangete registri (edaspidi ka eRHR) kaudu alustanud 1 lihthanke.
- 1.5 Riigihangete korraldamist MTÜ-s HELAR reguleeris kontrollperioodil 04.05.2016 juhatuse otsusega kehtestatud hankekord.
- 1.6 Tehingute tegemisel on RHS-is sätestatud korrast kinnipidamist kontrollitud Hankija 2017.a raamatupidamise väljavõtte, eRHRis avaldatud dokumentide, kontrollijale esitatud dokumentide ja Hankija selgituste alusel.
- 1.7 Kontrollakti projekt edastati Hankijale tutvumiseks ja vastuväidete esitamiseks 09.07.2018 kirjaga nr 12.2-4/94-1. Hankija kontrollakti kohta vastuväiteid ja märkusi ei esitanud.

2. Riigihangete seaduses sätestatud korrast kinnipidamise kontrollimine

2.1. Hankekord

Kontrollimisele kuulus MTÜ HELAR ajavahemikul 01.01.2017 – 31.08.2017. a riigihangete korraldamisel kehtinud RHS sätestatud nõuetest kinnipidamine ning ajavahemikul 01.09.2017 – 31.12.2017. a riigihangete korraldamisel al 01.09.2017 jõustunud RHS-is sätestatud nõuetest kinnipidamine. Seda, kas hankijal lasus kõnealusel aastal hankekorra kehtestamise kohustus pidi hankija hindama enne 2017. aasta algust, mil kehtis veel kuni 31.08.2017 kehtinud RHS.

Kuni 31.08.2017 RHS § 13¹ kohaselt lasus hankijal kohustus kehtestada hankekord juhul kui tema poolt ühes eelarveaastas planeeritavate asjade ja teenuste riigihangete eeldatav kogumaksumus ületas 80 000 eurot või ehitustööde riigihangete eeldatav kogumaksumus ületas 500 000 eurot. Alates 01.09.2017 reguleerib hankekorra kehtestamise kohustust RHS § 9, mille lg-s 1 sätestatud piirmäärad hankekorra kehtestamise kohustuse osas on samaks jäänud.

Kuna Hankija 2017. aastal ostetavate asjade ja teenuste riigihangete eeldatav kogumaksumus ei ületanud 80 000 eurot ja ehitustööde riigihangete eeldatav kogumaksumus ei ületanud 500 000 eurot, siis polnud Hankijal kohustust hankekorda koostada, küll aga oli Hankija hoolimata kohustuse puudumisest 04.05.2016 juhatuse otsusega hankekorra (edaspidi Hankekord) kehtestanud.

Hankekorra päises on Hankija märkinud, et „Hankekord kehtestatakse määruse „Riigihangete seaduse“ §13, p 3 ja 4 alusel.“ Õiguse allikaid on mitmeid ning neil on oma hierarhia. Lähtudes juriidilisest jõust võib õiguse allikaid jagada 1) seadusteks; 2) seadusest madalamal seisvateks õigusaktideks. Tulenevalt põhiseaduses sätestatud demokraatia põhimõttest peab olulisemad küsimused ühiskonnas otsustama seadusandja ning ta saab oma ülesandeid delegeerida täidesaatvale võimule (haldusorganitele) vaid piiratud ulatuses.¹ Kuni 31.08.2017 kehtinud RHS võeti Riigikogu poolt seadusena vastu 24.01.2007 ja Hankekorra kehtestamise ajal kehtis RHS-i 02.04.2015 redaktsioon, avaldamismärge Riigi Teatajas RT I, 23.03.2015, 24. Eeltoodust tulenevalt on RHS seadus ja sellega määrusest kõrgemal seisev õigusakt.

Hankekorraga seonduvat reguleeris kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 13¹, mitte RHS § 13 p-d 3 ja 4. Hankekorda koostades ja kehtestades tuleb Hankijal edaspidi järgida korrektset mõistekasutust, ning hoolitseda selle eest, et hankekord sisaldaks mh ka korrektseid viiteid õigusaktide sätetele.

Hankekorra § 3 lg-st 1 tulenevalt toimub hangete korraldamine vastavalt vajadusele või hankeplaani alusel. Hankeplaani tuleb kanda planeeritavad riigihanked, mille hankelepingu eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on võrdne või ületas hanke piirmäära (asjade ostmise ja teenuste tellimise hankelepingu eeldatava maksumusega alates 10 000 eurot ning ehitustööde hankelepingu eeldatava maksumusega alates 30 000 eurot).

Alates 01.09.2017 kehtiv RHS näeb ette seni kehtinud (kuni 31.08.2017) RHS-is sätestatud kõrgemad piirmäärad. Nimelt on alates 01.09.2017 kehtiva RHS § 14 lg 1 p-i 1 kohaselt asjade ja teenuste tellimise hankelepingu korral lihthanke piirmäär 30 000 eurot ning ehitustööde hankelepingu ja teenuste kontsessiooni hankelepingu korral 60 000 eurot.

Hankija oleks pidanud juba enne uue 01.09.2017 RHS-i jõustumist ette valmistama ka uue hankekorra. Juhul kui Hankija polnud 2017. aasta septembriks uut hankekorda ette valmistanud ja vastu võtnud, siis kehtis Hankija senine, 2016. aastal vastu võetud hankekord. Kuna hankekord on Hankija poolt vastu võetud sisemine reeglistik riigihangete korraldamiseks, siis võib Hankija hankekorrast näha alati ette ka rangemaid reegleid, kui seda näeb ette riigihangete seadus. Eeltoodust tulenevalt kehtib Hankija 2016. aastal vastu võetud hankekord, mis seab Hankija tegevusele märkimisväärselt rangemad piirid kui seda nõuaks praegu kehtiv RHS. Soovitame Hankijal kiiremas korras koostada ja vastu võtta uus hankekord, mis hõlbustaks Hankija tegevust märgatavalt. Seni kui Hankija uut hankekorda ei koosta ja vastu ei võta, lasub tal kohustus lähtuda oma tegevuses enese poolt Hankekorrast sätestatud piirmääradest, st. kuni 31.08.2017 kehtinud piirmääradest, mistõttu soovitame Hankijal kiiremas korras vastu võtta uus hankekord.

Kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 13¹ p-i 1 kohaselt pidi hankekord sisaldama vähemalt riigihanke planeerimise, sh iga-aastase hankeplaani koostamise ja kinnitamise korda ning tähtpäeva. Ka alates 01.09.2017 kehtiva RHS § 9 lg 4 p 1 näeb ette samasisulise kohustuse. „Seadus ei sätesta otsesõnu loetelu andmetest, mida hankija peaks riigihangete plaanis

¹ A. Aedmaa, E. Lopmann, N. Parrest, I. Pilving, E. Vene „Haldusmenetluse käsiraamat“, lk 451, Tartu Ülikooli Kirjastus, 2004.

kajastama – hankijal on selles küsimuses ulatuslik kujundusõigus. Tuginedes riigihankeõiguse aluspõhimõtetele ja riigihangete seaduse süstemaatikale soovitame kajastada hankeplaanis vähemalt järgmine teave:

- hankelepingu objekt (nimetus), hanke liik (asjad, teenused, ehitustööd) ja menetluse liik (nt avatud hankemenetlus, lihthange, lihtsustatud korras tellitav teenus);
- riigihanke eeldatav maksumus ja finantseerimise allikas (välisvahendid eraldi välja tuua);
- riigihanke algamise aeg kuu täpsusega;
- hankelepingu eeldatav sõlmimise aeg ja täitmise tähtaeg;
- riigihanke eest vastutav(-ad) isik(-ud);
- kas riigihange korraldatakse e-hankena;
- andmed ühishanke ja hanke läbiviimiseks volitamise kohta.

Lisaks peaksid hankijad hankeplaani kinnitamisel arvestama sellega, et hankeplaan tuleks vastu võtta vahetult pärast eelarve kinnitamist ja avaldada hankija veebilehel. Hankija peab ette nägema, kes ja millal koostab ja kinnitab hankeplaani.²

Juhime Hankija tähelepanu asjaolule, et Hankekorra § 3 ei vasta RHS § 13¹ nõuetele, kuna see ei sisalda hankeplaani koostamise ja kinnitamise korda ega ka selle kinnitamise tähtpäeva, mistõttu soovitame Hankijal uue Hankekorra koostamisel ja kehtestamisel sellele puudusele kindlasti tähelepanu pöörata.

Lisaks eeltoodule on alates 01.09.2017 kehtivas RHS § 9 lg-s 4 kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 13¹ sätestatud tunduvalt täiendatud. Lisandunud on nt p-d 4 (vajaduse korral sotsiaal- ja eriteenuste, sealhulgas maksumusega alla sotsiaal- ja eriteenuste riigihanke piirmäära, tellimise kord, välja arvatud kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas) ja 6 (meetmed huvide konflikti ennetamiseks, tuvastamiseks ja kõrvaldamiseks riigihankel, kui need meetmed ei ole kindlaks määratud muus organisatsioonisiseses töökorraldust käsitlevas dokumendis).

Hankekorra § 5 lg-s 5 on Hankija sätestanud, et „Käesolevas paragrahvis sätestatud korda ei ole vaja järgida erakorralistel juhtudel: 1) avariitööde teostamiseks teenuse tellimisel; 2) kui ostetav asi või teenus on otseselt seotud füüsilisest isikust asja müüja või teenuse osutaja isikuga; 3) kui müüja pakub asja või teenust turuhinnast selgelt odavamalt hinnaga.“. Hankija võib alla lihthanke piirmäära jäävate riigihangete korral küll luua oma sisekorra, sh nõuda nt pakkumuste võtmist alates teatud summast (Hankija on Hankekorra § 5 lg 2 p-is 2 näinud ette pakkumuste võtmise kohustuse alates 2000 eurost), kuid olenemata sellest, milline on riigihanke eeldatav maksumus, lasub Hankijal kohustus siiski järgida RHS § 3 sätestatud. Kuni 31.08.2017 kehtinud RHS-i §-s 14 on toodud erandite ammendav loetelu ning Hankija ei või Hankekorras näha ette RHS §-s 14 sätestatud täiendavaid erandeid. Sätestades hankekorras võimaluse loobuda ka nt 9999 eurose eeldatava maksumuse korral Hankekorra järgimisest on Hankija loonud kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 14 sätestatud täiendavad erandid.

Märgime, et ka alates 01.09.2017 kehtiva RHS-i § 11 on erandid riigihangete seaduse rakendamise loetletud ammendavalt ning nendest ei tohi luua täiendavaid erandeid.

Hankekorra § 6 lg-s 2 on Hankija öelnud, et „Lihthanke korraldamiseks vajalikud dokumendid valmistab ette juhatuse esimees.“. Sama paragrahvi lg 3 p-is 1 on Hankija öelnud, et juhatuse „määrab kindlaks lihthanke objekti ja lihthanke teostamise eest vastutava isiku“. Seega on Hankekorra § 6 lg 2 ja lg 3 p 1 vähemalt osaliselt samasisulised ja üksteist dubleerivad ning neist ei selgu see, kes peaks valmistama ette lihthanke korraldamiseks vajalikud dokumendid - kas juhatuse esimees või lihthanke teostamise eest vastutav isik. Soovitame Hankijal vastavaid punkte täpsustada, et lihthanke dokumentide koostamise kohustus oleks selgelt määratletud.

Hankekorra § 6 lg 4 on samasisuline kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 18² lg-ga 3. Alates 01.09.2017 kehtiva RHS-i § 125 lg-ga 4 on võrreldes kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 18² lg-s 3 sätestatuga minimaalset pakkumuste esitamise tähtaegsid oluliselt muudetud ja

² M. Antonov „Hankekordade analüüs“, Arvutivõrgus kättesaadav:

<https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/kasulik-teave/analusid-ja-uuringud>, lk 10, 27.06.2018

sätetatud et asjade ja teenuste hankelepingu puhul ei tohi minimaalne pakkumuste esitamise tähtpäev olla lühem kui 5 päeva ja ehitustööde hankelepingu puhul lühem kui 15 päeva. Soovitame Hankijal seaduses sätestatud mitte ümber kirjutada ning viidata vajaminevale sätte le paragrahvi, lõike ja punkti täpsusega.

Hankekorra § 6 lg 8 on sisustatud järgnevalt: „Vastutav isik teavitab juhatust otsusest kõiki pakkujaid kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.“. Rahandusministeeriumi hinnangul on Hankekorra § 6 lg 8 sisustatud segaselt ning eksitavalt, kuna sellest ei selgu see, mida peab vastutav isik tegema – kas teavitama juhatust või pakkujaid või teavitama nii juhatust kui ka pakkujaid ning kui, siis millisest otsusest. Soovitame enne hankekorra kinnitamist kogu hankekorra tekst hoolikalt läbi lugeda, lähtudes sellest, et vastava korra alusel tuleb hankijal hiljem ka tegutsema asuda. Kuna käesoleval juhul ei ole aru saada, mida Hankekorra § 6 lg 8 kohustab vastutavat isikut tegema, siis soovitame see punkt hankekorras läbi mõelda ning viia vajaminevad muudatused sisse niipea kui võimalik.

Hankekorra § 7 lg 1 p-i 6 kohaselt otsustab riigihanke hankemenetluse korraldamise juhatus oma otsusega, milles määratakse vajadusel kindlaks hanke eeldatav maksumus. Märgime, et riigihanke planeerimise etapis tuleb Hankijal alati hinnata riigihanke eeldatavat maksumust, kuna sellest oleneb riigihanke menetlusliigi valik.

Hankekorra § 8 sätestab vastutava isiku ülesanded. Sama paragrahvi lg 3 teise lause kohaselt tagab hankespetsialist muudatuste esitamise riigihangete registrile ning hanke menetluses osalejate teavitamise muudatusest. Eeldatavasti on Hankija nii vastutava isiku kui ka hankespetsialisti all pidanud silmas sama isikut, kuid erinevate terminite kasutamise tulemusena jääb Hankekorra § 8 lg-d 3 lugedes mulje, justkui oleks tegemist kahe erineva isikuga. Soovitame Hankijal Hankekorras kasutada järjepidevalt samu mõisteid.

Hankekorra § 9 p-i 6 kohaselt otsustatakse juhatuse otsusega „kõikide pakkumuste sisulise mittevastavuse korral neid tagasi lükkamata ning läbivõetavate alustamise kohta pakkumuste üle;“. Peame vajalikuks rõhutada, et kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 47 lg 2 kohaselt kohustus hankija lükkama pakkumuse tagasi kui see ei vasta hanketeates või hankedokumentides või juhul, kui hankija tegi pakkujale eraldi pakkumuse esitamise ettepaneku, selles ettepanekus esitatud tingimustele. Hankija võis tunnistada pakkumuse vastavaks kui selles ei esinenud sisulisi kõrvalekaldeid nimetatud tingimustest.

Ka alates 01.09.2017 kehtivas RHS-is (§ 114 lg 2) on säte sisustatud sarnaselt: Hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele, kui pakkuja ei esita tähtajaks hankija nõutud selgitusi või pakkuja selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele. Hankija võib tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid riigihanke alusdokumentides nimetatud tingimustest.

Hankemenetluse läbiviimisel kohustus Hankija lähtuma RHS § 47 lg-st 2 ning ei tohtinud seega näha Hankekorras ette RHS-iga kokkusobimatut ning vastukäivat regulatsiooni. Hankekorra § 9 p-i 6 regulatsioon ei ole kooskõlas ka alates 01.09.2017 kehtiva RHS §-ga 114.

Hankekorra § 9 p-ist 7 tulenevalt otsustatakse juhatuse otsusega „pakkumuse edukaks tunnistamine, sh 2000-10 000 eurot parima pakkumuse kinnitamine;“. Rõhutame, et kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 15 lg 3 kohaselt oli lihthanke piirmäär 10 000 eurot, st. et Hankijal lasus kohustus korraldada lihthanke menetlus juhul kui asjade ja teenuste riigihanke eeldatav maksumus ületas 9999 eurot.

Hankekorra § 10 reguleerib hankelepingu sõlmimist ja muutmist. Sama paragrahvi lg 1 kohaselt sõlmib hankelepingu „juhatuse esimees, mille eelarves on ette nähtud vahendid vastavaks hankeks, kui juhatuse otsusega ei ole määratud teisiti.“ Mõistetamatuks jääb, mida on Hankija kõnealusel punktis sätestatuga silmas pidanud. Juhul kui Hankija on soovinud öelda, et hankelepingu sõlmib juhatuse esimees, siis tuleks nii ka kirjutada.

Hankelepingu vormi on reguleeritud erinevates Hankekorra sätetes. Hankekorra § 5 lg 4 kohaselt sõlmib eduka pakkumise (üle 1 000 euro) esitanud pakkujaga kirjaliku lepingu juhatuse esimees ja kinnitab arve/tellimiskirja/ostukviitungi. Hankekorra § 10 lg 2 ütleb, et „hankelepingu võib sõlmida suuliselt, tagades tahteavalduse vahetamise dokumenteerimise kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, kui hankelepingu maksumus jääb alla 2 000 euro.“ Soovitame Hankijal mitte sätestada hankelepingut puudutavaid vormilisi küsimusi erinevates Hankekorra osades, vaid koondada suurema selguse ja parema jälgitavuse huvides kõik hankelepingut puudutavad vorminõuded ühte paragrahvi.

Hankelepingu muutmist reguleerivad Hankekorra § 10 lg-d 3 ja 4. Lõikes 3 on Hankija öelnud: „hankelepingu täitmise eest vastutav isik peab tagama, et hankelepingu muutmisel ei rikutaks MTÜ-s sätestatud korda, sealhulgas ei võetaks lepingu raames täiendavaid rahalisi kohustusi, mis suurendaksid lepingu eeldatavat maksumust üle vastava hanke piirmäära.“. Lõikes 4 on Hankija öelnud, et „kui hankelepingu muutmine toob kaasa täiendava rahalise kulu võrreldes hankelepingu esialgse maksumusega, otsustab hankelepingu muutmise lubamise juhatuse otsusega.“.

Kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 69 lg-d 3 ja 4 nägid ette, et hankija võis sõlmitud hankelepingu muutmises kokku leppida üksnes juhul, kui muutmise tingivad objektiivsed asjaolud, mida ei olnud hankijal võimalik hankelepingu sõlmimise ajal ette näha ja hankelepingu muutmata jätmise korral satuks täielikult või olulises osas ohtu hankelepinguga taotletud eesmärgi saavutamise. Hankija ei tohtinud hankelepingu muutmises kokku leppida, kui muutmise taotletavat eesmärki oli võimalik saavutada ka uue hankelepingu sõlmimisega. Eeltoodust tulenevalt kohustus Hankija hankelepingu muutmisel lähtuma mitte (ainult) MTÜ-s HELAR sätestatud korrast vaid pöörduma esmalt RHS § 69 lg-te 3 ja 4 poole ning kontrollima, kas alused hankelepingu muutmiseks olid täidetud. Juhul kui Hankija soovib sätestada täiendavaid piiranguid võrreldes RHS-is sätestatuga, siis soovitame tal viidata RHS-i hankelepingute muutmise sättele ning seejärel sätestada järgnevatel punktidel konkreetset piirangut. RHS-is sätestatud leebemaid hankelepingu muutmise reegleid Hankija hankekorras kehtestada ei tohi.

Seoses hankelepingute muutmise märgime täiendavalt, et alates 01.09.2017 kehtiv RHS § 123 näeb hankelepingute muutmisele (võrreldes kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 69 lg-tega 3 ja 4) ette palju leebemad reeglid ning et alates 01.09.2017 kehtiva RHS § 219 lg-st 3 tuleb alates 01.09.2017 tehtavatele muudatuste puhul lähtuda RHS §-st 123.

Hankekorra § 12 reguleerib hankemenetluse dokumentide vormistamist ja säilitamist ning kohustab Hankijat eelnimetatud dokumente vormistama ja säilitama vastavalt MTÜ hankekorrale. Hankekorras aga paraku puuduvad täpsemad juhised selle kohta, kuidas dokumente vormistada ja arhiveerida. Samuti pole täpsustatud seda, kas ja kuidas tuleb vormistada ja säilitada alla lihthanke piirmäära ja lihthanke dokumendid. Märgime, et juhul kui Hankija soovib vastavasisulised reeglid kehtestada Hankekorras, siis tuleb need ka selgesõnaliselt ette näha. Juhul kui Hankija pole soovinud sellised reegleid ette näha Hankekorras, siis soovitame Hankijal Hankekorras seada üldreegel, mille kohaselt tuleb dokumentide säilitamisel lähtuda mõnes muus dokumendis (kui selline on MTÜ-s HELAR kehtestatud) ja teistes õigusaktides (mõni siseriiklik või Euroopa Liidu õigusakt [nt LEADER-meetmest toetuse saamist ja kasutamist reguleerivad õigusaktid, vms]) sätestatud nõuetest.

Rahandusministeerium on koostanud hankekordade analüüsi³, milles on toonud välja hankekordade parimad praktikad. Muuhulgas on välja toodud ka hankelepingute üle süsteemse järelevalve teostamise kohustus. Sellega seoses kiidame Hankijat Hankekorra § 11 lg-s 2 sätestatud kestvuslepingute iga-aastase läbivaatamise regulatsiooni eest, mis tagab Hankijale hea ülevaate sõlmitud lepingutest ning sellest, kas järgitakse RHS-is sätestatud piirmäärasid. Soovitame Hankekorda täiendada teiste heade praktikatega nagu huvide

³ M. Antonov „Hankekordade analüüs“, Arvutivõrgus kättesaadav:

<https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/kasulik-teave/analusid-ja-uuringud>, lk 18, 06.07.2018

konflikti vältimise regulatsioon (nõutav alates 01.09.2017 kehtiva RHS § 9 lg 4 p 6), e-hangete korraldamise regulatsioon, üheliigiliste riigihangete konsolideerimine, keeld sõlmida hankelepinguid tagantjärele, hankeplaani väliste soetuste piiramine, hankemenetluse liigi valiku põhjendamine, eriteadmistega isikute kaasamine hankekomisjoni, hankeplaani täitmise monitooring ja selle perioodiline revideerimine, hankeprotsessi seostamine eelarvestamisega, riigihanke dokumentatsiooni säilitamine hankelepingu maksumusest sõltumata.

2.2 Iga-aastase hankeplaani koostamata jätmine

Kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 13¹ p 1 nägi ette, et hankija peab hankekorras sätestama riigihanke planeerimise, sh. iga-aastase hankeplaani koostamise ja kinnitamise korra ning tähtpäeva. Tuvastamist on leidnud, et kuigi Hankijal puudus RHS § 13¹ tulenev kohustus hankekorra kehtestamiseks, sest tema poolt ühes eelarveaastas planeeritud asjade ja teenuste riigihangete eeldatav kogumaksumus ei ületanud 80 000 eurot ja ehitustööde eeldatav kogumaksumus ei ületanud 500 000, siis kuna Hankija oli juba Hankekorra kehtestanud, lasus tal ka kohustus järgida Hankekorras ja RHS-is selle kohta sätestatud.

Järelevalvemenetluse käigus on Hankija edastanud kontrollijale 04.05.2016. kinnitatud hankeplaani, milles sisaldus kaks alla lihthanke piirmäära jäävat riigihanget: 1) „Tervisespordipark (jõulinnaku ja kahe varikatusega pealtvaatajate tribüüni ehitus + 2 prügikasti)“ ja 2) „Ehitusjärelvalve“. Mõlema riigihanke puhul oli eeldatavaks korraldamise ajaks märgitud 20.03.2016 -30.08.2018.

Märgime, et lähtuvalt kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 13¹ lasus Hankijal kohustus kehtestada iga-aastane hankeplaani. See tähendab, et juhul kui Hankija oli juba Hankekorra kehtestanud, siis tuli tal selles ette näha ka RHS § 13¹ hankeplaani kohta sätestatu ning koostada p-is 1 nimetatud tingimustele vastav hankeplaani. Koostades hankeplaani 2016. aastal sisuliselt etteulatuvalt nii 2016., 2017. kui ka 2018. aasta kohta on Hankija läinud vastuollu RHS § 13¹ sätestatuga.

3. Järeldused

3.1. Järelevalvemenetluse käigus tuvastati kõrvalekaldumisi RHSis sätestatud korrast seoses hankekorra ja hankeplaani koostamisega.

3.2. Tuvastatud kõrvalekalded on Rahandusministeeriumi hinnangul käsitletavad üksikjuhtudena.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu

osakonnajuhataja asetäitja

Kontrollija:

Triin Paljak

jurist

riigihangete ja riigiabi osakond

611 3267; triin.paljak@fin.ee

Triin Paljak 611 3267

triin.paljak@fin.ee